SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 474
van **LUDWIG VANDENHOVE**
datum: 16 juni 2022

---

aan **MATTHIAS DIEPENDAELE**
VLAAMS MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING, WONEN EN ONROEREND ERFGOED

Metaaldetectie - Vondstenmelding

In Vlaanderen zijn duizenden mensen actief als metaaldetectorist. De populariteit van metaaldetectie neemt nog elk jaar toe. Sommigen doen het enkel voor de kick van het vinden, anderen doen het uit interesse voor het verleden. Metaaldetectie is toegelaten voor wie een erkenning heeft en de Code van Goede Praktijk volgt. Die Code bepaalt onder meer dat vondsten gemeld moeten worden aan het agentschap Onroerend Erfgoed.

Naar aanleiding van de Metaaldetectiedagen, die begin juni in Nieuwerkerke werden georganiseerd, stelde de minister dat het agentschap Onroerend Erfgoed begin juni 7158 uitgereikte erkenningen kende en dat er sinds april 2016 iets meer dan 8000 detectievondsten zijn gemeld. Deze absolute aantallen zeggen echter weinig over het concrete meldingsgedrag van de detectoristen.

1. Hoeveel erkende metaaldetectoristen telde Vlaanderen de voorbije vijf jaar, opgesplitst per jaar?
2. Hoeveel van de erkende metaaldetectoristen hebben de voorbije vijf jaar minstens één vondst gemeld? Graag een onderverdeling per jaar voor de afgelopen vijf jaar.
3. Hoeveel erkende metaaldetectoristen hebben nog nooit een vondst gemeld? Graag een onderverdeling per jaar voor de afgelopen vijf jaar.
4. Hoeveel erkende metaaldetectoristen zijn actieve melders? Dit wil zeggen dat ze sinds hun erkenning minstens één keer per jaar melden (en dus zonder rekening te houden met de nieuwe detectoristen van het voorbije jaar). Graag een onderverdeling per jaar voor de afgelopen vijf jaar.
5. Hoe verhoudt het aantal meldingen/jaar zich tot de sterke toename van metaaldetectoristen?
6. Hoeveel handhavingsdossiers werden er opgestart tegen erkende of niet-erkende metaaldetectoristen? Graag een onderverdeling per jaar voor de afgelopen vijf jaar.
7. Welke sensibiliseringsacties ondernam het agentschap Onroerend Erfgoed het voorbije jaar naar de metaaldetectoristen? Was het agentschap aanwezig op de Vlaamse Metaaldetectiedagen?
8. Hoeveel buitenlandse metaaldetectoristen zijn erkend? Worden hun vondsten gedaan op Vlaams grondgebied bewaard in Vlaamse depots/musea? Of verdwijnt ons erfgoed in buitenlandse privécollecties?

Vlaams Parlement

9. Wat gebeurt er met de metaaldetectiecollectie na het overlijden van een erkende metaaldetectorist? Zijn de nabestaanden gebonden aan de erfgoedregelgeving? Mogen de archeologische vondsten uit Vlaamse bodem door de nabestaanden individueel verkocht worden? Zijn daarover afspraken en opvolging? Hoe wordt vermeden dat ons erfgoed verdwijnt in kleine privécollecties, ontoegankelijk voor het grote publiek of wetenschappelijk onderzoek en uiteindelijk zelfs verkocht wordt op de rommelmarkt, beurzen of veilingsites?

10. Artikel 4 van het Verdrag van Malta, dat door België werd ondertekend en in werking trad in 2011, stelt dat we moeten streven naar het behoud in situ van de archeologische waarden en dat de bodem daarbij de beste garantie is voor een goede conservering van ons erfgoed.

    Op welke manier wordt daaraan door Vlaanderen gevolg gegeven voor wat betreft vondsten van metaaldetectie?

11. De Vlaamse bodem zit door het oorlogsverleden vol niet ontplofte munitie. Het opsporen van deze explosieven vereist de nodige deskundigheid en is niet zonder gevaar. Heel wat Vlaamse overheden, zoals Vlaamse Landmaatschappij, de Vlaamse Milieumaatschappij, de Vlaamse Waterweg,… staan metaaldetectie om die reden niet toe wegens de daaraan verbonden veiligheidsrisico's.

    Vindt de minister dat het huidige regelgevend kader voldoende oog heeft voor deze veiligheidsrisico's? Is er geen nood aan een uniforme regelgeving met heldere regels over waar naar metaalvondsten gezocht mag worden en door wie? Is de minister het ermee eens dat er, omwille van de veiligheid, in de regelgeving best een onderscheid gemaakt wordt tussen hobby- en professionele metaaldetectoristen? Waarom wel/niet?

MATTHIAS DIEPENDAELE
VLAAMS MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING, WONEN EN ONROEREND ERFGOED

ANTWOORD
op vraag nr. 474 van 16 juni 2022
van **LUDWIG VANDENHOVE**

---

1. Op 31 mei 2022 telde Vlaanderen 7278 als natuurlijke persoon erkende metaaldetectoristen.

Jaar	**Aantal erkende metaaldetectoristen (cumulatief)**
2017	1633
2018	2611
2019	3864
2020	5481
2021	6833
2022 (tot en met 31/5)	7278

2. In de voorbije vijf jaar hebben 473 erkende metaaldetectoristen minstens één vondst gemeld. Een telling is mogelijk vanaf het in werking treden van de online vondstmeldingsapplicatie van het agentschap Onroerend Erfgoed op 1 april 2018.

Jaar	**Aantal melders (cumulatief)**
2018 (vanaf 1/4)	127
2019	231
2020	337
2021	449
2022 (tem. 31/5)	473

3. 6805 van de 7278 erkende metaaldetectoristen hebben niets gemeld sinds 1 april 2018.

Jaar	**Niet meldende erkende metaaldetectoristen**
2018	2484
2019	3633
2020	5144
2021	6384
2022 (tem. 31/5)	6805

4. Er zijn 29 erkende metaaldetectoristen die sinds april 2018 jaarlijks minstens één keer hebben gemeld tot en met mei 2022. Recent (vanaf 2021) erkende metaaldetectoristen werden niet meegenomen in de telling.

   Bij de onderverdeling per jaar werd dezelfde telling uitgevoerd tot en met dat jaar, telkens zonder de nieuwe metaaldetectoristen van het respectieve jaar. De cijfers van 2018, het eerste jaar van de meldingsapplicatie, zijn dus niet relevant (want iedereen was dat jaar een 'nieuwe' melder in de vondstmeldingsapplicatie).

Jaar	Jaarlijkse melders tot dat jaar (zonder de nieuwe erkende melders)
2019	80
2020	74
2021	60
2022 (tem. 31/5)	29

5. Het aantal erkende metaaldetectoristen steeg in de periode 2018 - 2021 van 2611 naar 6833, wat meer dan een verdubbeling is (maal 2,62). In diezelfde periode steeg het aantal meldingen per jaar van 808 naar 1554, wat net geen verdubbeling is (maal 1,92). De erkenningen stegen dus sneller dan de meldingen. In 2021 daalde het aantal meldingen met 98 eenheden tegenover het voorgaande jaar, ondanks de stijging van het aantal erkende metaaldetectoristen met 1352 eenheden. We laten het jaar 2022 buiten beschouwing omdat we momenteel enkel gegevens hebben voor de eerste jaarhelft.

Jaar	Aantal erkende metaaldetectoristen	Meldingen per jaar	Toename erkenningen (in percent)	Toename meldingen (in percent)
2017	1633	nvt		
2018	2611	808*	59,89%	nvt
2019	3864	1320	47,99%	22,52%
2020	5481	1652	41,85%	25,15%
2021	6833	1554	24,67%	-5,93%

*Omdat de vondstmeldingsapplicatie pas op 1 april 2018 van start ging, zijn de gegevens vanaf april tot en met december geëxtrapoleerd naar 12 maanden (1077,33 meldingen) om de toename te berekenen in 2019.

6. De laatste vijf jaar werden er twaalf handhavingsdossiers opgestart. Het betreffen dossiers tegen erkende metaaldetectoristen (bijvoorbeeld metaaldetectie waarbij vondsten niet werden gemeld of metaaldetectie zonder voorafgaande toestemming van de eigenaar van het perceel) en dossiers waarbij men aan metaaldetectie doet zonder de vereiste erkenning. De politie of de inspecteur onroerend erfgoed stelden de processen-verbaal op. Hieronder ziet u het aantal dossiers per jaar:

Jaar	Handhavingsdossiers
2017	6
2018	0
2019	1
2020	3
2021	2
2022 (tot 31/5)	0

Erkende metaaldetectoristen kunnen aan metaaldetectie doen mits ze zich houden aan de voorwaarden uit het Onroerenderfgoedbesluit en de Code van Goede Praktijk. Het niet naleven ervan vormt een grond om een formele evaluatie van de erkenning op te starten. Dit kan leiden tot de schorsing en eventueel de intrekking van de erkenning. Het agentschap schorste de voorbije vijf jaar tien erkende metaaldetectoristen en trok de erkenning in van drie erkende metaaldetectoristen.

Jaar	Schorsing erkenning	Intrekking erkenning
2017	1	0
2018	0	1
2019	3	0
2020	4	2
2021	1	0
2022 (tot 31/5)	1	0

7. In 2021 en 2022 ondernam het agentschap Onroerend Erfgoed de volgende sensibiliseringsacties over metaaldetectie:
   - mailcommunicatie met de erkende metaaldetectoristen over de nieuwe functionaliteiten van de meldingsapplicatie (8 januari 2021, 23 juni 2021, 14 oktober 2021);
   - communicatie rond en medewerking aan een VRT-aflevering Factcheckers over metaaldetectie (januari 22);
   - communicatie, feedback en verspreiding via sociale media van een folder van De Vlaamse Waterweg over het verbod op magneetvisserij in waterwerken onder hun beheer (juni 2022);
   - belangrijke veranderingen aan de regels of werkwijze van andere instanties met impact op de activiteit van metaaldetectie en magneetvissen worden toegevoegd aan de website en meldingsapplicatie van het agentschap.

   Mijn administratie was niet aanwezig op de Vlaamse Metaaldetectiedagen.

8. Op dit moment zijn er 497 metaaldetectoristen met een buitenlandse nationaliteit erkend.
   Vondsten blijven in principe eigendom van de eigenaar of zakelijkrechthouder van het terrein waar de vondst is gedaan, tenzij anders overeengekomen. De gegevens over bewaarplaatsen van vondsten die metaaldetectoristen bij een vondstmelding opgeven, geven aan dat ze in de praktijk vaak bij de erkende metaaldetectorist thuis bewaard worden. Of vondsten daadwerkelijk het Vlaamse Gewest verlaten, is afhankelijk van het domicilie van de metaaldetectorist, ongeacht of die een buitenlandse of de Belgische nationaliteit heeft.

9. Net als iedere andere burger moeten de nabestaanden van een overleden metaaldetectorist het passief behoudsbeginsel (art 5.1.1 Onroerenderfgoeddecreet) naleven. Bovendien zijn ze, als gebruiker of zakelijkrechthouder van archeologische ensembles, ook gebonden aan de verplichtingen die hieraan gesteld worden in de artikels 5.2.1, 5.2.2 en 5.2.3 van het Onroerenderfgoeddecreet en de uitvoeringsbepalingen daarbij. Dit houdt in dat ze het archeologisch ensemble als één geheel en in goede staat moeten bewaren en ter beschikking houden voor wetenschappelijk onderzoek. Verder dient elke wijziging van bewaarplaats of zakelijkrechthouder en het voornemen om het archeologisch ensemble buiten het Vlaams Gewest te brengen binnen dertig dagen aan het agentschap gemeld te worden. Zij kunnen aan deze verplichting voldoen door het beheer van het archeologisch ensemble toe te vertrouwen aan een erkend onroerenderfgoeddepot.

10. De Code van Goede Praktijk regelt en stimuleert de kwalitatieve uitvoering van de activiteiten van erkende metaaldetectoristen. Daarin is opgenomen dat de erkende metaaldetectorist geen vondsten opgraaft die zich dieper dan 30 centimeter onder het maaiveld bevinden. Op die manier blijft de verstoring beperkt tot de ploeglaag. Verder is ook het opsporen van vondsten niet toegelaten in beschermde archeologische sites, op percelen waar een erkende archeoloog een vooronderzoek met ingreep in de bodem of een archeologische opgraving uitvoert, tenzij mits toestemming van deze erkende archeoloog. De bepalingen zorgen ervoor dat de archeologische waarden in situ behouden blijven.

11. De erkende archeoloog en de erkende metaaldetectorist worden geacht voldoende op de hoogte te zijn van de geldende regels/wetgeving over onroerend erfgoed, maar ook over veiligheid, ruimtelijke ordening, openbare orde, eigendomsrecht, milieu, enzovoort. Ze dienen deze regels te kennen en correct toe te passen. Het Onroerenderfgoeddecreet bepaalt wie aan metaaldetectie kan doen, namelijk de erkend archeoloog en erkende metaaldetectorist. De Code van Goede Praktijk geeft aan waar, in het kader van de Onroerenderfgoedregelgeving, wel en niet aan metaaldetectie kan worden gedaan. De Code van Goede Praktijk schrijft ook voor dat elke erkende metaaldetectorist die niet-ontplofte oorlogsmunitie aantreft onmiddellijk de politie hiervan in kennis stelt. Veiligheid primeert in deze gevallen, zowel voor hobby-als professionele metaaldetectoristen. De Vlaamse overheden die metaaldetectie verbieden doen dit vanuit hun rol als eigenaar of beheerder van een aantal gebieden. Ze doen dit vanuit veiligheidsoogpunt, maar ook om een verstoring van beschermde natuur of bodemstructuur te vermijden of medegebruikers te beschermen.